การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ

ปี 2560-2561 ตรวจสอบโดย นางสาวกรองแก้ว ลิมป์กิตติกุล ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเลขทะเบียน 5874
บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด

สำหรับงบการเงินงวด ปี 2559 สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

รายงานของผู้สอบบัญชีสำหรับงบการเงินรวมของบริษัทและบริษัทย่อยในปี 2559 ได้แสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขว่า งบการเงินได้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของบริษัทและบริษัทย่อย และเฉพาะของบริษัท โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ตามรายงานลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2560

และได้เพิ่มเรื่องสำคัญในการตรวจสอบประกอบด้วย การรวมธุรกิจ ค่าความนิยม ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ มูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับของสินค้าคงเหลือ การรับรู้รายได้ และเรื่องอื่น

สำหรับงบการเงินงวด ปี 2560 สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

รายงานของผู้สอบบัญชีสำหรับงบการเงินรวมของบริษัทและบริษัทย่อยในปี 2560 ได้แสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขว่า งบการเงินได้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของบริษัทและบริษัทย่อย และเฉพาะของบริษัท โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ตามรายงานลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2561

และได้เพิ่มเรื่องสำคัญในการตรวจสอบประกอบด้วย ค่าความนิยม ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ มูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับของสินค้าคงเหลือ และ การรับรู้รายได้

สำหรับงบการเงินงวด ปี 2560 สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

รายงานของผู้สอบบัญชีสำหรับงบการเงินรวมของบริษัทและบริษัทย่อยในปี 2561 ได้แสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขว่า งบการเงินได้แสดงฐานะการเงิน ณ 31 ธันวาคม 2561 ผลการดำเนินงาน และ กระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดี่ยวกันของบริษัทและบริษัทย่อย และ เฉพาะของบริษัท โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินตามรายงานลงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2562

และได้เพิ่มเรื่องสำคัญในการตรวจสอบประกอบด้วย ค่าความนิยม ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ มูลค่าทุนที่คาดว่าจะได้รับของสินค้าคงเหลือ การรับรู้รายได้ และข้อมูลอื่น

การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ

ภาพรวมของผลการดำเนินงาน

บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) (“บริษัท”) บริษัทมีรายได้หลักมาจากการจำหน่ายสายไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ การดำเนินธุรกิจดังกล่าวมาจากการสั่งซื้อสินค้าจากผู้ผลิตมาเพื่อจัดจำหน่าย ทำให้ไม่จำเป็นต้องลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเป็นจำนวนมากเหมือนธุรกิจที่ผลิตและจำหน่ายสินค้า แต่ต้องอาศัยเงินทุนหมุนเวียนสูง สำหรับการสั่งซื้อสินค้าและจัดเก็บสินค้าเพื่อขาย ซึ่งจะต้องมีความหลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า ด้วยเหตุนี้ ปัจจัยความสำเร็จในธุรกิจนี้จึงขึ้นอยู่กับกลยุทธ์การตลาด การบริหารจัดการสินค้าคงคลัง และการเรียกเก็บเงินอย่างมีประสิทธิภาพ บริษัทเป็นตัวแทนจำหน่ายผู้ผลิตชั้นนำระดับสากล เช่น ตราสินค้า Phelps Dodge, ตราสินค้า 3M และตราสินค้า Philips เป็นต้น ธุรกิจจัดจำหน่ายสายไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ มีการตั้งกำไรขั้นต้นอยู่ในเกณฑ์ไม่สูงมากนัก เช่นเดียวกับธุรกิจจัดจำหน่ายประเภทอื่น ๆ โดยจะมุ่งเน้นการขายในปริมาณมากเพื่อเพิ่มจำนวนกำไรสุทธิ ทั้งนี้ ธุรกิจจัดจำหน่ายสายไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ มีการขยายตัวตามการเติบโตของเศรษฐกิจและธุรกิจก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ เป็นสำคัญ

นอกจากนี้ บริษัทมีรายได้จากการให้บริการติดตั้ง ซึ่งประกอบด้วยการให้บริการติดตั้งงานโทรคมนาคม และการให้บริการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟลามและอื่น ๆ โดยในการประกอบธุรกิจให้บริการติดตั้งงานโทรคมนาคม บริษัทจะเป็นผู้ให้บริการด้านการออกแบบ จัดหา และรับเหมาติดตั้งระบบงานโทรคมนาคม ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนประเภท สัดส่วน รูปแบบ ขนาดความสูง และน้ำหนักของเสาโทรคมนาคม รวมทั้งอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า ทั้งนี้ รูปแบบของการให้บริการ ประกอบด้วยการดำเนินงานติดตั้งสถานีฐาน (New Site) เพื่อรองรับการขยายพื้นที่การให้บริการของเครือข่ายสัญญาณ และการติดตั้งอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่มคุณสมบัติและศักยภาพของเสาโทรคมนาคมที่มีอยู่เดิม (Upgrade) การติดตั้งอุปกรณ์ภายในอาคาร (Inbuillding Coverage) โดยรับงานจากเจ้าของโครงข่ายหรือผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น True move, AIS และ DTAC เป็นต้น หรือรับงานจากผู้รับเหมาที่รับจากงานมาจากเจ้าของโครงข่าย เช่น Huawei, AWC และ ZTE เป็นต้น โดยงานจะมีลักษณะเป็นโครงการ ประกอบด้วยพื้นที่ติดตั้ง (Site) หลายแห่งในแต่ละโครงการ ซึ่งโดยทั่วไป งานติดตั้งสถานีฐานจะใช้ระยะเวลาดำเนินการติดตั้งโดยเฉลี่ยประมาณ 45 – 60 วันต่อพื้นที่ติดตั้ง ทั้งนี้ บริษัทจะมีวิศวกรของบริษัทเป็นผู้ควบคุมสำหรับงานที่ได้ส่งต่อให้แก่ผู้รับเหมาช่วงเป็นผู้ดำเนินการ โดยจะกำหนดอัตราค่าบริการเป็นอัตราคงที่ต่อพื้นที่ติดตั้งตามความยากง่ายของงาน ซึ่งมีปัจจัยพิจารณาที่สำคัญ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ของพื้นที่ติดตั้ง (ติดตั้งบนอาคารหรือตามพื้นดิน) ระยะทางของพื้นที่ติดตั้ง ประเภทและรูปแบบของเสาโทรคมนาคม และระยะเวลาดำเนินการ เป็นต้น ทั้งนี้ ธุรกิจให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมมีการขยายตัวตามการลงทุนของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งจะพิจารณาลงทุนตามภาวะเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและพฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นสำคัญ

นอกจากนี้บริษัท และ บริษัทย่อยได้เพิ่มช่องทางในการจัดหารายได้โดยเข้าร่วมประมูลงานของทางราชการเพิ่มมากขึ้น โดยงานที่ประมูลจะเป็นงานเกี่ยวกับการติดตั้งระบบไฟฟ้า ระบบคอมพิวเตอร์ รวมถึงระบบการติดต่อโทรคมนาคมซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่บริษัทดำเนินการอยู่แล้ว

และเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2558 บริษัทได้ลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทนีออนเวิรคส์ คอมมูนิเคชั่นส์(ประเทศไทย)จำกัด จำนวน 344 ล้านบาท ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับงานโทรคมนาคม โดยกลุ่มลูกค้าหลักของบริษัทนีออนเวิรคส์ คอมมูนิเคชั่นส์(ประเทศไทย) จำกัด จะเป็น AIS และ True ซึ่งทำให้ธุรกิจเกี่ยวกับโทรคมนาคมของบริษัทครอบคลุมทุกเครือข่าย

ต่อมาเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2560 บริษัทฯได้ลงทุนในหุ้นสามัญบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายกระแสไฟฟ้า จากพลังงานน้ำ ที่จัดตั้งขึ้นในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 27.7 ล้านบาท โดยมีสัดส่วนการลงทุน ร้อยละ 28 ของทุนจดทะเบียนของบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด ซึ่งถือเป็นบริษัทร่วม และเมื่อบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด เพิ่มทุนจดทะเบียน บริษัทฯได้ลงทุนเพิ่มเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2561 เพื่อรักษาสัดส่วนการลงทุนในอัตราร้อยละ 28 ของทุนจดทะเบียน ต่อมาเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2561 บริษัทได้ทำการซื้อหุ้นสามัญในบริษัทน้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด จำนวน 14.6 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียนของบริษัทน้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด ทำให้สัดส่วนการลงทุนเป็นร้อยละ 38 ซึ่งถือเป็นบริษัทร่วม

ต่อมาเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2561 บริษัทได้ลงทุนในหุ้นสามัญของ บรษัท Phu Khanh Solar Power Joint Stock Company ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในประเทศเวียดนาม ซึ่งดำเนินธุรกิจโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ จำนวน 176.4 ล้านบาท โดยมีสัดส่วนการลงทุนร้อยละ 25 ของทุนจดทะเบียนของ Phu Khanh Solar Power Joint Stock Company

อนึ่ง งบการเงินรวมของบริษัทได้ถูกจัดทำขึ้นโดยรวมงบการเงินของบริษัทและ บริษัทย่อย ตามสัดส่วนที่มีอำนาจควบคุม โดยบริษัทมีส่วนร่วมในการควบคุมบริษัทย่อย ได้แก่บริษัท ซี.เอส.เอส.เอ็นเนอร์ยี่ ในสัดส่วนประมาณร้อยละ 99 และบริษัท นีออนเวิรคส์ คอมมูนิเคชั่นส์(ประเทศไทย)จำกัด ในสัดส่วนร้อยละ 70 ส่วนเงินลงทุนในบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด และเงินลงทุนในบริษัท Phu Khanh Solar Power Joint Stock Company แสดงเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสียและรับรู้กำไร/ขาดทุนจากการลงทุนในบริษัทร่วม ในการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทในปี 2559 - 2561จะวิเคราะห์จากงบการเงินรวม ซึ่งเป็นผลการดำเนินงานของบริษัทและบริษัทย่อยเป็นสำคัญ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

<u>รายได้รวม</u>

รายได้ของบริษัท แบ่งเป็น 3 ส่วนหลัก ประกอบด้วย รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ เกี่ยวกับระบบไฟฟ้า เช่น สายไฟฟ้า หลอดไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเลคโทรนิคส์ และอุปกรณ์เกี่ยวกับระบบป้องกันไฟลาม รายได้จากการให้บริการติดตั้ง ประกอบด้วยการให้บริการติดตั้งงานโทรคมนาคม การให้บริการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟลามและการให้บริการติดตั้งอื่น ๆ นอกจากนี้ บริษัทยังมี รายได้อื่น ๆ ได้แก่ ค่าส่งเสริมการตลาดของผู้จัดจำหน่าย ดอกเบี้ยรับ ค่าเช่า กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ และกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น ซึ่งโครงสร้างรายได้รวมของกลุ่มบริษัทสามารถสรุปได้ดังนี้ :-

ตารางแสดงโครงสร้างรายได้รวมของกลุ่มบริษัท

ประเภทผลิตภัณฑ์	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
สายไฟฟ้า	2,639.88	56.01	2,288.04	51.27	2,584.37	56.60
หลอดไฟและอุปกรณ์ส่องแสงสว่าง	441.60	9.37	431.56	9.67	131.85	2.89
ท่อร้อยสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ประกอบการติดตั้ง	132.70	2.82	114.63	2.57	84.15	1.84
อุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้า	270.86	5.75	373.49	8.37	325.41	7.13
วัสดุและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบป้องกันไฟลาม	40.98	0.87	40.62	0.91	32.19	0.71
หม้อแปลงไฟฟ้า	25.76	0.55	13.90	0.31	19.79	0.43
อื่น ๆ	16.74	0.36	8.27	0.19	34.38	0.75
รวมรายได้จากการขาย	**3,568.52**	**75.72**	**3,270.51**	**73.29**	**3,212.14**	**70.35**
รายได้จากการติดตั้งระบบโทรคมนาคม	1,050.18	22.28	1,114.71	24.98	986.91	21.62
รายได้จากการติดตั้งระบบป้องกันไฟลาม	43.62	0.93	35.31	0.79	37.60	0.82
รายได้จากการบริการติดตั้งอื่น ๆ	31.60	0.67	18.45	0.41	293.47	6.43
รวมรายได้จากการบริการติดตั้ง	**1,125.40**	**23.88**	**1,168.47**	**26.18**	**1,317.98**	**28.87**
รายได้อื่น ๆ *	19.14	0.41	23.51	0.53	35.52	0.78
รายได้รวม	**4,713.06**	**100.00**	**4,462.49**	**100.00**	**4,565.64**	**100.00**

ปี 2559 – 2561 บริษัทมีรายได้รวม 4,713 ล้านบาท และ 4,462 ล้านบาท และ 4,566 ล้านบาทตามลำดับโดยรายได้หลักมาจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 69-76 ของรายได้รวม ส่วนรายได้ที่สำคัญรองลงมา ได้แก่ รายได้จากการบริการติดตั้ง ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 24-29 ของรายได้รวม

ปี 2560 บริษัทมีรายได้รวมประมาณ 4,462 ล้านบาทลดลงประมาณร้อยละ 5 เมื่อเทียบปี 2559 รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆลดลงร้อยละ 8 รายได้จากการบริการติดตั้ง เพิ่มขึ้น ร้อยละ 3 และสัดส่วนรายได้จากการขาย และบริการติดตั้งเป็นร้อยละ 73 และร้อยละ 26 ของรายได้รวม

ปี 2561 บริษัทมีรายได้รวมประมาณ 4,566 ล้านบาทเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2 เมื่อเทียบปี 2560 รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆลดลงร้อยละ 2 รายได้จากการบริการติดตั้งเพิ่มขึ้นร้อยละ 13 และสัดส่วนรายได้จากการขาย และบริการติดตั้งเป็นร้อยละ 70 และร้อยละ 29 ของรายได้รวม

<u>รายได้จากการขายและการให้บริการ</u>

- **รายได้จากการขาย**

รายได้หลักของบริษัทมาจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ ซึ่งในปี 2559 – 2561 บริษัทมีรายได้จากการขายจำนวน 3,569 ล้านบาท และ 3,271 ล้านบาท และ 3,212 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 76 และร้อยละ 73 และร้อยละ 70 ของรายได้รวม ตามลำดับ

รายได้จากการขายในระหว่างปี 2559 – 2561 สามารถแบ่งตามประเภทของสินค้าหลักๆ ได้ดังนี้

รายได้จากการขาย	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
สายไฟฟ้า	2,639.88	73.98	2,288.04	69.96	2,584.37	80.46
หลอดไฟและอุปกรณ์ส่องแสงสว่าง	441.60	12.37	431.56	13.20	131.85	4.10
ท่อร้อยสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ประกอบการติดตั้ง	132.70	3.72	114.63	3.50	84.15	2.62
อุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้า	270.86	7.59	373.49	11.42	325.41	10.13
วัสดุและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบป้องกันไฟลาม	40.98	1.15	40.62	1.24	32.19	1.00
หม้อแปลงไฟฟ้า	25.76	0.72	13.90	0.43	19.79	0.62
อื่น ๆ	16.74	0.47	8.27	0.25	34.38	1.07
รวมรายได้จากการขาย	**3,568.52**	**100.00**	**3,270.51**	**100.00**	**3,212.14**	**100.00**

รายได้จากการขายปี 2560 เมื่อเทียบกับปี 2559 ลดลง 298 ล้านบาท มาจากยอดขายสายไฟฟ้า และหลอดไฟฟ้าและอุปกรณ์ส่องสว่างลดลง เป็นจำนวน 362 ล้านบาทเนื่องจากงานโครงการเมกะโปรเจคลดลง แต่ยอดขายอุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้าเพิ่มขึ้น 103 ล้านบาท มาจากการขายสินค้าให้โครงการบ้านจัดสรร คอนโดมิเนียม

รายได้จากการขายปี 2561 เมื่อเทียบกับปี 2560 ลดลง 58 ล้านบาท เนื่องจากในไตรมาส 2 บริษัทฯ ได้มีการยกเลิกการเป็นตัวแทนจำหน่ายขายปลีกสินค้าฟิลิปส์ ทำให้ยอดขายหลอดไฟและอุปกรณ์ส่องสว่าง ลดลง 300 ล้านบาทและประกอบกับสภาพเศรษฐกิจ ทำให้ยอดขายท่อร้อยไฟฟ้าและอุปกรณ์ติดตั้ง รวมทั้งอุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้า และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบป้องกันไฟลามลดลง 87 ล้านบาท

สินค้าหลักของบริษัท ได้แก่สายไฟฟ้า มีสัดส่วนการขายอยู่ที่ร้อยละ 70-80% ของรายได้จากการขาย และปี 2561 มียอดขาย จำนวน 2,584 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 296 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 13 เมื่อเทียบกับปี 2560 เนื่องมาจากบริษัทฯ ได้รับงานโครงการใหญ่ๆ หลายโครงการ เช่น โครงการคอนโดมิเนียมและโครงการอาคารต่าง ๆ เช่น อาคาร รพ.วชิรพยาบาล,โครงการโซลาร์เซล, โครงการหนุมาน เป็นต้น

ส่วนการขาย หลอดไฟและอุปกรณ์ส่องแสงสว่าง ท่อร้อยสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ประกอบการติดตั้ง อุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้า วัสดุและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบป้องกันไฟลาม หม้อแปลงไฟฟ้า และอื่นๆ มีจำนวนรวมประมาณ 929ล้านบาท และ 982 ล้านบาท และ 627 ล้านบาท ในปี 2559– 2561 ตามลำดับ โดยจะเห็นว่าในปี 2559 และ 2560 ยอดขายหลอดไฟ และอุปกรณ์ส่องแสงสว่าง ท่อร้อยสายไฟฟ้า และอุปกรณ์ติดตั้ง อุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้า และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ เพิ่มขึ้น แต่ในปี 2561 สินค้ากลุ่มดังกล่าวมียอดขายลดลง เนื่องจาก สภาพเศรษฐกิจ รวมทั้งเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนบริษัทได้ยกเลิกการเป็นตัวแทนการขายสินค้าปลีก ของหลอดไฟ และอุปกรณ์ส่องสว่าง สินค้ากลุ่มนี้มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 20-31 ของรายได้จากการขาย

อนึ่ง รายได้จากการจำหน่ายสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทอื่น ๆ ของบริษัทมาจากการจำหน่ายให้แก่ลูกค้าภายในประเทศทั้งหมด โดยจัดจำหน่ายให้แก่ลูกค้าทั่วประเทศ ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นกลุ่มลูกค้าภาคเอกชน มีจำนวนรวมประมาณ 3,200 ราย อย่างไรก็ตาม ณ ปัจจุบัน บริษัทมีนโยบายที่จะขยายเพิ่มฐานลูกค้าไปยังต่างประเทศในแถบอาเซียน เพื่อเตรียมพร้อมรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community: AEC) นอกจากนี้ บริษัทมีนโยบายที่จะมุ่งทำการตลาดในภาคหน่วยงานราชการมากขึ้น โดยมอบหมายให้บริษัทย่อยเป็นผู้ดำเนินการในส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับงานราชการ ด้วยนโยบายการตลาดเชิงรุกดังกล่าว บริษัทมีความมั่นใจว่าจะช่วยส่งเสริมให้บริษัทมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ บริษัทมีนโยบายการจัดหาลูกค้าด้วยการติดต่อโดยตรงกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ทั้งการเข้าพบโดยตรงและ/หรือการติดต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น และติดต่อโดยผ่านการแนะนำจากพันธมิตรทางธุรกิจต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหาร ลูกค้า และผู้ผลิตสินค้า เป็นต้น โดยบริษัทได้กำหนดนโยบายให้มีการวิเคราะห์ฐานะการเงินและประวัติการชำระเงินของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ เพื่อกำหนดและปรับปรุงนโยบายการกำหนดวงเงินสินเชื่อ และระยะเวลาให้เครดิตแก่ลูกค้า ซึ่งจะช่วยทำให้บริษัทสามารถควบคุมวงเงินการขายให้แก่ลูกค้าแต่ละรายได้อย่างรัดกุมมากยิ่งขึ้น

- **รายได้จากการบริการติดตั้ง**

ธุรกิจการให้บริการติดตั้งของบริษัทสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลักคือ (1) ธุรกิจการให้บริการออกแบบจัดหา และรับเหมาติดตั้งระบบงานโทรคมนาคม (Communication System) ตลอดจนงานด้านบำรุงรักษาระบบ (Maintenance Services) และ (2) ธุรกิจการให้บริการออกแบบ จัดหา และติดตั้งระบบป้องกันไฟลาม (Fire Protection System) (3) ธุรกิจการให้บริการติดตั้งอุปกรณ์อื่น ๆ โดยบริษัทมีรายได้จากการบริการติดตั้งเป็นจำนวน 1,125 ล้านบาท และ1,168 ล้านบาท และ 1,318 ล้านบาท ในปี 2559 – 2561 ตามลำดับหรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24 และร้อยละ 26และร้อยละ 29 ตามลำดับ อัตราเติบโตดังกล่าวส่วนใหญ่มาจากการเพิ่มขึ้นของธุรกิจการให้บริการติดตั้งระบบงานโทรคมนาคมเป็นหลัก ซึ่งมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 93– 95 ของรายได้จากการบริการติดตั้งรวม เนื่องจากอุตสาหกรรมโทรคมนาคมมีการเติบโตและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการขยายเสาโทรคมนาคมและการติดตั้งอุปกรณ์เพิ่มเติมเพื่อรองรับเครือข่าย 4G ของผู้ประกอบการที่ให้บริการสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ สำหรับปี 2560 รายได้จากการบริการติดตั้งเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 43 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2559 เนื่องมาจากรายได้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมเพิ่มขึ้น และปี 2561 รายได้จากการบริการติดตั้งเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 150 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาเนื่องมาจากรายได้บริการติดตั้งอุปกรณ์อื่นเพิ่มขึ้น ซึ่งบริษัท ได้ขยายงานในส่วนนี้เพิ่มขึ้น โดยเข้าไปประมูลงานต่าง ๆ ของทางราชการ รัฐวิสาหกิจ

ทั้งนี้ รายได้จากการบริการติดตั้งในปี 2559 – 2561 มีรายละเอียดดังนี้

รายได้จากการบริการติดตั้ง	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
รายได้จากการติดตั้งระบบโทรคมนาคม	1,050.18	93.32	1,108.89	95.40	986.91	74.88
รายได้จากการติดตั้งระบบป้องกันไฟลาม	43.62	3.88	35.31	3.02	37.60	2.85
รายได้จากการติดตั้งอื่น ๆ	31.60	2.80	24.27	1.58	293.47	22.27
รวมรายได้จากการบริการติดตั้ง	**1,125.40**	**100.00**	**1,168.47**	**100.00**	**1,317.98**	**100.00**

ปี 2559 – 2561 บริษัทมีรายได้จากการให้บริการติดตั้งระบบงานโทรคมนาคม เป็นจำนวน 1,050 ล้านบาทและ 1,109 ล้านบาท ตามลำดับ เพิ่มขึ้น 59 ล้านบาท คิดเป็นประมาณร้อยละ 6 และสำหรับปี 2561รายได้จากการให้บริการติดตั้งระบบงานโทรคมนาคมเป็นจำนวน 987 ล้านบาท ลดลง 122 ล้านบาท คิดเป็นประมาณร้อยละ 11 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

รายได้จากการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมมาจากการให้บริการแก่ลูกค้าภายในประเทศทั้งหมด ซึ่งได้แก่ เจ้าของโครงข่ายระบบโทรคมนาคม และผู้รับเหมารายใหญ่ซึ่งรับงานจากเจ้าของโครงข่ายระบบโทรคมนาคมโดยตรงโดย ณ สิ้นปี 2561 บริษัทมีสัญญางานให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมที่ยังไม่แล้วเสร็จ มูลค่ารวมประมาณ 2,621 ล้านบาท และมีรายได้จากการให้บริการ ซึ่งยังไม่แล้วเสร็จที่รับรู้จนถึงวันสิ้นงวด ตั้งแต่ร้อยละ 95 ขึ้นไป เป็นจำนวน 6,626 ล้านบาท โดยได้รับรู้เป็นรายได้ในระหว่างปี 2561 เป็นจำนวน 987 ล้านบาท ทั้งนี้ รูปแบบของการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคม ประกอบด้วยงานก่อสร้างสถานีฐาน (New Site) การติดตั้งอุปกรณ์เสริม (Upgrade)และงานติดตั้งอุปกรณ์ภายในอาคาร (Inbuilding Coverage)โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559-2561 มูลค่างานของ New Site มีจำนวน 4,038 ล้านบาท 4,910 ล้านบาท และ5,651 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 74 ร้อยละ 75 และร้อยละ 74 ของมูลค่าโครงการทั้งหมด ตามลำดับ ซึ่งสามารถแบ่งรายได้การให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมตามรูปแบบของการให้บริการได้ดังนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

	ปี 2560				ปี 2561			
		รายได้ที่รับรู้ (≥ 95%)				รายได้ที่รับรู้ (≥ 95%)		
	มูลค่าโครงการ (ซึ่งยังไม่แล้วเสร็จ)	รายได้ที่รับรู้สะสม ณ วันที่ 1 ม.ค. 2560	รายได้ที่รับรู้ในงวดปี2560	รวมรายได้ที่รับรู้ ณ วันที่ 31 ธ.ค. 2560	มูลค่าโครงการ (ซึ่งยังไม่แล้วเสร็จ)	รายได้ที่รับรู้สะสม ณ วันที่ 1 ม.ค. 2561	รายได้ที่รับรู้ในงวดปี2561	รวมรายได้ที่รับรู้ ณ วันที่ 31 ธ.ค.2561
New Site	5,238.57	4,037.67	871.98	4,909.65	1,863.29	4,909.65	740.91	5,650.56
Upgrade	1,215.40	1,028.26	143.19	1,171.45	406.61	1,171.45	85.24	1,256.69
IBC	296.09	228.04	24.39	252.43	94.21	252.43	17.55	269.98
งานอื่นๆ *	322.32	223.26	69.33	292.59	256.32	292.59	143.21	435.8
รวม	7,072.38	5,517.23	1,108.89	6,626.12	2,620.43	6,626.12	986.91	7,613.03

หมายเหตุ: * งานอื่นๆ ได้แก่ งานติดตั้ง New Site พร้อม Upgrade และงานติดตั้งพิเศษ

สำหรับรายได้จากการติดตั้งระบบป้องกันไฟลาม มีจำนวน 44 ล้านบาท 35 ล้านบาท และ 38 ล้านบาท ในปี 2559–2561 ตามลำดับ โดยบริษัทให้บริการออกแบบ จัดหา และรับเหมาติดตั้งระบบป้องกันไฟลามให้แก่ลูกค้าด้วยการติดตั้งวัสดุและอุปกรณ์ป้องกันไฟลาม ตามช่องเปิดของท่อร้อยสายไฟฟ้าหรือระบบไฟฟ้า ระบบประปา และระบบเครื่องปรับอากาศ ซึ่งสามารถป้องกันผลกระทบจากความร้อน เปลวไฟ และควันไฟ เป็นเวลาอย่างน้อย 3 ชั่วโมง ทั้งนี้ในปัจจุบัน ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความสนใจและเล็งเห็นความสำคัญของการติดตั้งระบบป้องกันไฟลามมากขึ้น เนื่องจากสามารถช่วยชะลอการเผาไหม้และการเกิดควันไฟ ในกรณีที่เกิดอัคคีภัยได้

รายได้จากการติดตั้งอื่น ๆ ในปี 2559- 2561 มาจากรายได้จากงานโครงการ Smart Way ประมาณปีละ 4 ล้านบาท ซึ่งเป็นโครงการลงทุน ติดตั้ง และบำรุงรักษาอุปกรณ์ประเภทโคมไฟและหลอดไฟประหยัดพลังงานของสถาบันวิศวกรรมพลังงาน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกองพัฒนาระบบไฟฟ้า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ส่วนที่เพิ่มมาในแต่ละปี จะเป็นงานติดตั้งอื่น ซึ่งบริษัท และบริษัทย่อยได้ประมูลงานหน่วยงานราชการทำให้มีรายได้งานติดตั้งอื่น ๆ ในปี2559 รับงานระบบเครือข่ายรักษาความปลอดภัยสารสนเทศ จำนวน 17 ล้านบาท ในปี 2560 บริษัทย่อยมีรายได้จากโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ(โครงการเน็ตประชารัฐ 24,700 หมู่บ้าน) และในปี 2561 บริษัทได้รับงานปรับปรุงสถานีไฟฟ้าระบบ 22 เควี ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และ งานพร้อมติดตั้งระบบ Video Conference ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

- **รายได้อื่นๆ**

รายได้อื่นๆ ของบริษัท ได้แก่ รายได้ค่าขนส่ง รายรับจากค่าส่งเสริมการตลาดของผู้ผลิตสินค้า ดอกเบี้ยรับ ค่าเช่า กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ และกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น โดยในปี 2559 – 2561 บริษัทมีรายได้อื่นประมาณ19 ล้านบาท 24 ล้านบาท และ 36 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 1 เมื่อเทียบกับรายได้รวม

รายละเอียดของรายได้อื่น ๆ ของบริษัทในปี 2559 – 2561 มีรายละเอียดดังนี้

หมายเหตุ: * อื่น ๆ ประกอบด้วย รายได้ค่าเช่า กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน และรายการปรับปรุงต่าง ๆ เป็นต้น

รายได้อื่นๆ	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
รายรับจากค่าส่งเสริมการตลาดของผู้ผลิตสินค้า	3.48	18.21	8.22	34.96	10.09	28.41
ดอกเบี้ยรับ	7.87	41.14	6.72	28.57	9.19	25.88
กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายทรัพย์สิน	-	-	3.51	14.92	4.72	13.29
รายได้ค่าขนส่ง	2.29	11.95	2.63	11.21	2.37	6.68
อื่น ๆ *	5.49	28.71	2.43	10.34	9.15	25.74
รายได้อื่น	**19.14**	**100.00**	**23.51**	**100.00**	**35.52**	**100.00**

ต้นทุนขาย ต้นทุนบริการติดตั้ง

- **ต้นทุนขาย**

ต้นทุนขายของบริษัทมาจากต้นทุนจากการซื้อสินค้ามาเพื่อขายเป็นหลัก โดยทั่วไป บริษัทมีนโยบายกำหนดราคาขายโดยบวกกำไรส่วนเพิ่ม (Margin) จากต้นทุนที่ซื้อมา เพื่อจำหน่ายให้แก่ลูกค้าต่อไป โดยในปี 2559- 2561 บริษัทมีต้นทุนขายจำนวน 3,231 ล้านบาท 2,901 ล้านบาท และ2,930 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นอัตราส่วน ร้อยละ 89 - 91 เมื่อเทียบกับรายได้จากการขาย ตามลำดับ

ปี 2559 บริษัทมีต้นทุนขาย 3,231 ล้านบาท เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 12 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นตามรายได้จากการขายที่สูงขึ้น โดยมีอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการขายประมาณร้อยละ 91 และระหว่างปี บริษัทไม่มีการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับเพิ่มขึ้นทำให้ยอดการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนสินค้าคงเหลือ ณ สิ้นปี 2559 เท่ากับ 29 ล้านบาท

ปี 2560 บริษัทมีต้นทุนขาย 2,901 ล้านบาท ลดลง ประมาณร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการลดลงตามรายได้จากการขายที่ลดลง โดยมีอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการขายประมาณร้อยละ 89 และบริษัทมีการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับระหว่างปีเป็นจำนวน 2 ล้านบาท ทำให้ยอดการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือ ณ.สิ้นปี 2560 เท่ากับ 31 ล้านบาท

ปี 2561 บริษัทมีต้นทุนขาย 2,930 ล้านบาท เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 1 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นตามรายได้จากการขายที่เพิ่มขึ้น โดยมีอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการขายประมาณร้อยละ 91 และบริษัทมีการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับระหว่างปีเป็นจำนวน ลดลง 0.64 ล้านบาท ทำให้ยอดการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือ ณ.สิ้นปี 2561 เท่ากับ 28 ล้านบาท

- **ต้นทุนบริการติดตั้ง**

ต้นทุนการให้บริการเป็นต้นทุนที่เกิดจากการให้บริการติดตั้งงานระบบโทรคมนาคม และงานระบบป้องกันไฟลาม และอื่นๆ โดยในปี 2559 - 2561 ต้นทุนบริการติดตั้งมีจำนวนประมาณ 798 ล้านบาท 853 ล้านบาท และ 958 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 71 ร้อยละ 73 และร้อยละ 73 ของรายได้จากการบริการติดตั้ง ตามลำดับ ทั้งนี้ ต้นทุนบริการติดตั้งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายหลักๆ ได้แก่ ค่าแรง และค่าสินค้าที่ใช้ในการติดตั้ง เช่น เสาโทรคมนาคม อุปกรณ์ต่าง ๆ ของงานโทรคมนาคม อุปกรณ์ต่าง ๆ ของงานป้องกันไฟลาม อุปกรณ์ต่าง ๆของงานติดตั้งระบบไฟฟ้า เป็นต้น อนึ่งต้นทุนบริการติดตั้งมาจากการให้บริการติดตั้งงานระบบโทรคมนาคมเป็นหลัก โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 - 2561 บริษัทมีต้นทุนบริการงานโทรคมนาคมที่รับรู้จนถึงวันสิ้นงวดเป็นจำนวน 3,231 ล้านบาท 4,036ล้านบาท และ4,710 ล้านบาท ตามลำดับซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ต้นทุนบริการติดตั้งงานระบบโทรคมนาคม	ณ 31/12/59	ณ 31/12/60	ณ 31/12/61
ต้นทุนบริการที่รับรู้จนถึงวันต้นงวด (ล้านบาท)	2,514.40	3,230.62	4,035.76
ต้นทุนบริการที่รับรู้ในระหว่างงวด (ล้านบาท)	716.22	805.14	674.22
รวมต้นทุนบริการที่รับรู้จนถึงวันสิ้นงวด (ล้านบาท)	3,230.62	4,035.76	4,709.98

อนึ่ง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 – 2561 บริษัทได้รับรู้ต้นทุนบริการงานโทรคมนาคมที่มีการดำเนินการแล้วเสร็จตั้งแต่ร้อยละ 95 ขึ้นไปเป็นจำนวน 3,231 ล้านบาท 4,036 ล้านบาท และ 4,710 ล้านบาท แบ่งเป็นต้นทุนบริการงานโทรคมนาคมยกมา 2,515 ล้านบาท 3,230 ล้านบาท และ 4,036 ล้านบาท และต้นทุนบริการงานโทรคมนาคมที่รับรู้ในระหว่างปี 2559 – 2561 จำนวน 716 ล้านบาท 805 ล้านบาท และ 674 ล้านบาท ทั้งนี้ ต้นทุนบริการงานโทรคมนาคมที่รับรู้ส่วนใหญ่มาจากการติดตั้งงานก่อสร้างสถานีฐาน (New Site) เป็นหลัก ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 76 ของต้นทุนบริการที่รับรู้ในระหว่างงวด

ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายที่สำคัญของบริษัท ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร และค่าใช้จ่ายทางการเงิน โดยที่ผ่านมา ค่าใช้จ่ายในการขาย และค่าใช้จ่ายในการบริหาร และค่าใช้จ่ายทางการเงินมีสัดส่วนรวมกันประมาณร้อยละ 10เมื่อเทียบกับรายได้รวม โดยสามารถสรุปและวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในแต่ละประเภทในช่วงที่ผ่านมาได้ดังนี้

- **ค่าใช้จ่ายในการขาย**

ค่าใช้จ่ายในการขายประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานขาย ค่าคอมมิชชั่น ค่าขนส่ง และค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขายเป็นหลัก โดยในปี 2559– 2561 มีจำนวนรวมประมาณ 109 ล้านบาท 104 ล้านบาท และ 97 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 2 ของรายได้รวม ซึ่งค่าใช้จ่ายในการขายจะผันแปรไปตามยอดขายซึ่งในปี 2561 ยอดขายลดลง 58 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายขายลดลง 7.32 ล้านบาท

- **ค่าใช้จ่ายในการบริหาร**

ค่าใช้จ่ายในการบริหารในปี 2559 - 2561 มีจำนวน 355 ล้านบาท 344 ล้านบาท และ 354 ล้านบาท ตามลำดับหรือคิดเป็นประมาณ ร้อยละ 8 ของรายได้รวม ตามลำดับ ซึ่งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานเป็นหลัก ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 61 ของค่าใช้จ่ายในการบริหาร ส่วนค่าใช้จ่ายในการบริหารที่สำคัญอื่น ๆ ประกอบด้วยค่าเสื่อมราคาของยานพาหนะและอุปกรณ์สำนักงาน ค่าเช่าจ่ายตามสัญญาเช่าดำเนินงาน และค่าเช่าสำนักงานและโกดัง และค่าสาธารณูปโภค

ค่าใช้จ่ายบริหารปี 2559 มีจำนวน 355 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจำนวน 8 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 2 เมื่อเทียบกับปี 2558 เนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานและค่าเสื่อมราคาอาคารสำนักงาน ค่าตกแต่งอาคาร เครื่องใช้สำนักงาน ฯลฯ ซึ่งในปี 2559 คำนวณค่าเสื่อมราคาเต็มปี เมื่อเทียบกับปีก่อน

ค่าใช้จ่ายบริหารปี 2560 มีจำนวน 344 ล้านบาทลดลงจำนวน 11 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 3 เมื่อเทียบกับปี 2559 เนื่องมาจากการลดลงของค่าเสื่อมราคาเครื่องใช้สำนักงาน อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ยานพาหนะ และค่าที่ปรึกษา

ค่าใช้จ่ายบริหารปี 2561 มีจำนวน 354 ล้านบาทเพิ่มขึ้น จำนวน 10 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 3 เมื่อเทียบกับปี 2560 เนื่องมาจากการตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้น

- **ค่าใช้จ่ายทางการเงิน**

ค่าใช้จ่ายทางการเงินของบริษัทมาจากดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมสถาบันการเงิน โดยในปี 2559 – 2561 บริษัทมีค่าใช้จ่ายทางการเงินจำนวน 11 ล้านบาท 10 ล้านบาท และ 8 ล้านบาท ตามลำดับ โดยมีอัตราดอกเบี้ยจ่ายเฉลี่ยอยู่ระหว่างประมาณร้อยละ 2-11 ต่อปี

ปี2559 บริษัทและบริษัทย่อยมีการใช้วงเงินระยะสั้นในการดำเนินธุรกิจมีดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมระยะสั้นจำนวน 7.6 ล้านบาทและดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินกู้ยืมระยะยาวที่ใช้ในการซื้อที่ดิน ก่อสร้างอาคารสำนักงานและคลังสินค้าจำนวน 3.6 ล้านบาท

ปี2560 บริษัทและบริษัทย่อยมีการใช้วงเงินระยะสั้นในการดำเนินธุรกิจมีดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมระยะสั้นจำนวน 7.2 ล้านบาทและดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินกู้ยืมระยะยาวที่ใช้ในการซื้อที่ดิน ก่อสร้างอาคารสำนักงานและคลังสินค้า จำนวน 2.8 ล้านบาท

ปี2561 บริษัทและบริษัทย่อยมีการใช้วงเงินระยะสั้นในการดำเนินธุรกิจมีดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมระยะสั้นจำนวน 6 ล้านบาทและดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินกู้ยืมระยะยาวที่ใช้ในการซื้อที่ดินก่อสร้างอาคารสำนักงานและคลังสินค้าจำนวน 2 ล้านบาท

กำไร

ปี 2559 – 2561 บริษัทมีกำไรขั้นต้นจากธุรกิจจำหน่ายสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ และธุรกิจการให้บริการติดตั้ง เป็นจำนวน 665 ล้านบาท 685 ล้านบาท และ 642 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้นประมาณ ร้อยละ 14 ร้อยละ 15 และร้อยละ 14 ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้ :-

- **กำไรขั้นต้น – ธุรกิจจำหน่ายสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ**

บริษัทมีผลประกอบการที่มีกำไรขั้นต้นจากธุรกิจจำหน่ายอุปกรณ์ไฟฟ้า ประมาณ 337 ล้านบาท 370 ล้านบาท และ 282 ล้านบาท ในปี 2559 – 2561 ตามลำดับ โดยคิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้นประมาณ ร้อยละ 11 ในปี 2560 และร้อยละ 9 ในปี 2561 กำไรขั้นต้นจากธุรกิจจำหน่ายสินค้าลดลงเนื่องจากภาวะการณ์แข่งขันทางการตลาดสูงมาก

- **กำไรขั้นต้น – ธุรกิจบริการติดตั้ง**

บริษัทมีผลประกอบการที่มีกำไรขั้นต้นจากธุรกิจบริการติดตั้ง ประมาณ 328 ล้านบาท 315 ล้านบาท และ 360 ล้านบาท ในปี 2559 -2561 ตามลำดับ โดยคิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้นประมาณร้อยละ 29 ในปี 2559 และร้อยละ 27 ในปี 2560 - 2561 ของรายได้จากบริการติดตั้ง

- **กำไรสุทธิ**

บริษัทมีกำไรสุทธิในปี 2559 – 2561 จำนวน 173 ล้านบาท 200 ล้านบาท และ 169 ล้านบาท และคิดเป็นอัตรากำไรสุทธิประมาณร้อยละ 4 ของรายได้รวม และแบ่งเป็นส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ ในปี 2559 - 2561 เป็นจำนวน 170 ล้านบาท 204 ล้านบาท และ 170 ล้านบาท ตามลำดับ

ปี 2559 บริษัทมีกำไรก่อนภาษีประมาณ 210 ล้านบาท และมีค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลประมาณ 37 ล้านบาท แบ่งเป็นภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปี 50 ล้านบาท และหักภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิดผลแตกต่างชั่วคราวและการกลับรายการผลแตกต่างชั่วคราวประมาณ 13 ล้านบาทโดยจัดเป็นอัตราค่าใช้จ่ายภาษีที่จ่ายจริงประมาณร้อยละ 18 ของกำไรก่อนภาษี ซึ่งมีอัตราต่ำกว่าอัตราที่กำหนดเนื่องจากการปรับปรุงรายการทางภาษีซึ่งบริษัทได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี

ปี 2560 บริษัทมีกำไรก่อนภาษีประมาณ 250 ล้านบาท และมีค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลประมาณ 50 ล้านบาท แบ่งเป็นภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปี 59 ล้านบาท และหักภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิดผลแตกต่างชั่วคราวและการกลับรายการผลแตกต่างชั่วคราวประมาณ 9 ล้านบาทโดยจัดเป็นอัตราค่าใช้จ่ายภาษีที่จ่ายจริงประมาณร้อยละ 20 ของกำไรก่อนภาษี ซึ่งมีอัตราสูงกว่าอัตราที่กำหนดไม่มากเนื่องจากการปรับปรุงรายการทางภาษี

ปี 2561 บริษัทมีกำไรก่อนภาษีประมาณ 213 ล้านบาท และมีค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลประมาณ 44 ล้านบาท แบ่งเป็นภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปี 51 ล้านบาท และหักภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิดผลแตกต่างชั่วคราวและการกลับรายการผลแตกต่างชั่วคราวประมาณ 7 ล้านบาท โดยจัดเป็นอัตราค่าใช้จ่ายภาษีที่จ่ายจริงประมาณร้อยละ 21 ของกำไรก่อนภาษี ซึ่งมีอัตราสูงกว่าอัตราที่กำหนดไม่มากเนื่องจากการปรับปรุงรายการทางภาษี

<u>อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น</u>

ปี 2559 - 2561 บริษัทมีอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นประมาณ ร้อยละ 10 ร้อยละ 12 และร้อยละ10 ตามลำดับ บริษัทมีนโยบายจ่ายเงินปันผลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของกำไรสุทธิหลังหักภาษีเงินได้นิติบุคคลของงบการเงินเฉพาะ และหลังหักสำรองตามกฎหมาย และเงินสะสมอื่น ๆ ตามที่บริษัทกำหนด (โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมในส่วนที่ 2 ข้อ 8.3 นโยบายการจ่ายเงินปันผล) ในระหว่างปี 2559 - 2561 บริษัทมีกำไรสุทธิจากงบการเงินเฉพาะของบริษัท เป็นจำนวนประมาณ 196 ล้านบาท 256 ล้านบาท และ 171 ล้านบาท ตามลำดับ และได้มีการจ่ายเงินปันผลสำหรับผลประกอบการดังกล่าวให้แก่ ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน 188 ล้านบาท 212 ล้านบาทและ 141 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นอัตราเงินปันผลจ่ายประมาณร้อยละ 96 ร้อยละ 83 และร้อยละ 83 ของกำไรสุทธิจากงบการเงินเฉพาะของบริษัท ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

เงินปันผล	เงินปันผลจ่ายต่อหุ้น (บาท)	เงินปันผลจ่ายทั้งหมด (ล้านบาท)
เงินปันผลประจำปี 2559 ประกอบด้วย		
- เงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเป็นเงินสดให้กับผู้ถือหุ้น จำนวน 1,175 ล้านหุ้น	0.06	70
- เงินปันผลสำหรับผลการดำเนินงานในปี 2559 –สุทธิภายหลังภายหลังจากหักเงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเงินปันผลเป็นเงินสดให้แก่ผู้ถือหุ้น*	0.10	118
รวมเงินปันผลประจำปี 2559	0.16	188
เงินปันผลประจำปี 2560 ประกอบด้วย		
- เงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเป็นเงินสดให้กับผู้ถือหุ้น จำนวน 1,175 ล้านหุ้น	0.08	94
- เงินปันผลสำหรับผลการดำเนินงานในปี 2560 –สุทธิภายหลังภายหลังจากหักเงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเงินปันผลเป็นเงินสดให้แก่ผู้ถือหุ้น*	0.10	118
รวมเงินปันผลประจำปี 2560	0.18	212
เงินปันผลประจำปี 2561 ประกอบด้วย		
- เงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเป็นเงินสดให้กับผู้ถือหุ้น จำนวน 1,175 ล้านหุ้น	0.06	70.5
- เงินปันผลสำหรับผลการดำเนินงานในปี 2561 –สุทธิภายหลังภายหลังจากหักเงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเงินปันผลเป็นเงินสดให้แก่ผู้ถือหุ้น*	0.06	70.5
รวมเงินปันผลประจำปี 2561	0.12	141

หมายเหตุ : สำหรับการจ่ายปันผลจากการดำเนินงานในปี 2561 นั้นจะต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2562

สำหรับในอนาคต บริษัทจะยังคงดำเนินการตามนโยบายการจ่ายเงินปันผลตามที่ได้ระบุในส่วนที่ 2 ข้อ 8 โครงสร้างเงินทุน หัวข้อ 8.3 นโยบายการจ่ายเงินปันผลอย่างเคร่งครัด

การวิเคราะห์ฐานะการเงิน

สินทรัพย์รวม

สินทรัพย์รวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559- 2561 มีจำนวนประมาณ 3,843 ล้านบาท 3,606 ล้านบาท และ 3,442 ล้านบาท ตามลำดับ โดยสินทรัพย์ส่วนใหญ่ ได้แก่ ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 47-51 ของสินทรัพย์รวมทั้งหมด ส่วนสินทรัพย์ที่สำคัญรองลงมา ได้แก่ สินค้าคงเหลือ ซึ่งมีสัดส่วนอยละ 17-18 และที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 11 และในปี 2561 มีเงินลงทุนในบริษัทร่วมเพิ่มขึ้น 224 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7 ของสินทรัพย์รวม

สำหรับสินทรัพย์รวมของบริษัท ทั้งนี้ สินทรัพย์รวม ณ สิ้นปี 2559 มีจำนวนเพิ่มขึ้นประมาณ 380 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 11 เมื่อเทียบกับปี 2558 โดยสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นได้แก่ ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นที่เพิ่มขึ้น 544 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 41 และสินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น 149 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 30

ทั้งนี้ สินทรัพย์รวม ณ สิ้นปี 2560 มีจำนวนลดลงประมาณ 237 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 6 เมื่อเทียบกับปี 2559 โดยสินทรัพย์ที่ลดลง ได้แก่ เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดลดลง 195 ล้านบาท ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นลดลง 31 ล้านบาท สินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น 13 ล้านบาท ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ลดลง 30 ล้านบาท สินทรัพย์ไม่มีตัวตนลดลง 24 ล้านบาท และเงินลงทุนในบริษัทร่วมเพิ่มขึ้น 25.8 ล้านบาท

ทั้งนี้ สินทรัพย์รวม ณ สิ้นปี 2561 มีจำนวนลดลงประมาณ 164 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับปี 2560 โดยสินทรัพย์ที่ลดลง ได้แก่ เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดลดลง 57 ล้านบาท ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นลดลง217 ล้านบาท สินค้าคงเหลือลดลง 80 ล้านบาท ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ลดลง 22 ล้านบาท สินทรัพย์ไม่มีตัวตนลดลง24 ล้านบาท และเงินลงทุนในบริษัทร่วมเพิ่มขึ้น 198 ล้านบาท เงินให้กู้ยืมระยะยาว 80 ล้านบาท เงินฝากที่ติดภาระค้ำประกัน 40 ล้านบาท

- **ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น**

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559–2561 บริษัทมีลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น รวมประมาณ 1,869 ล้านบาท 1,838 ล้านบาท และ 1,620 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมประมาณร้อยละ 49 ร้อยละ 51 และร้อยละ 47 ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ :-

- **ลูกหนี้การค้า**

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559–2561 บริษัทมีลูกหนี้การค้า-สุทธิประมาณ 1,271 ล้านบาท 1,220 ล้านบาท และ 1,155 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมประมาณ ร้อยละ 33 ร้อยละ 34 และร้อยละ 34 ตามลำดับ โดยลูกหนี้การค้ามีจำนวนเพิ่มขึ้นตามยอดขายสินค้าของบริษัท ทั้งนี้ บริษัทมีนโยบายการขายสินค้าและการพิจารณาให้สินเชื่อแก่ลูกค้าแต่ละรายที่ชัดเจน โดยบริษัทพิจารณาลำดับชั้นการให้สินเชื่อ (credit rating) จากการวิเคราะห์งบการเงินของลูกค้าย้อนหลัง และวิเคราะห์ด้านการเงิน และด้านธุรกิจ และมีนโยบายทบทวนวงเงินการให้สินเชื่ออย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ โดยเฉลี่ยบริษัทให้ระยะเวลาชำระค่าสินค้าแก่ลูกค้าประมาณ 30-120 วัน โดยรายละเอียดของอายุลูกหนี้การค้าของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 - 2561 สามารถสรุปได้ดังนี้ :-

ตารางแสดงอายุลูกหนี้การค้า

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561	
	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน
ลูกหนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	714.00	53.48%	622.00	48.56%	574.00	47.01%
ลูกหนี้เกินกำหนดชำระ						
ไม่เกิน 3 เดือน	520.00	38.95%	530.00	41.37%	448.00	36.70%
3 - 6 เดือน	19.00	1.42%	30.00	2.34%	60.00	4.91%
6 - 12 เดือน	14.00	1.05%	26.00	2.03%	49.00	4.01%
เกิน 12 เดือนขึ้นไป	68.00	5.10%	73.00	5.70%	90.00	7.37%
ลูกหนี้การค้ารวม	1,335.00	100.00%	1,281.00	100.00%	1,221.00	100.00%
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(64.00)	(4.79)%	(61.00)	(4.76) %	(66.00)	(5.41)%
ลูกหนี้การค้า-สุทธิ	1,271.00	95.21%	1,220.00	95.24%	1,155.00	94.59%

บริษัทมีนโยบายในการประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้ โดยพิจารณาจากประสบการณ์การเก็บเงินในอดีต การวิเคราะห์อายุหนี้ และสภาวะเศรษฐกิจ ณ ขณะนั้น ๆ ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์อายุของหนี้ที่คงค้าง บริษัทมีนโยบายที่จะตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 50 ของมูลค่าลูกหนี้สำหรับลูกหนี้ที่ค้างชำระ 6–12 เดือน และตั้งสำรองในอัตราร้อยละ 100 ของมูลค่าลูกหนี้สำหรับลูกหนี้ที่ค้างชำระเกิน 12 เดือนขึ้นไป

ณ วันที่31 ธันวาคม 2559 บริษัทมีอัตราส่วนลูกหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระและลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระไม่เกิน 6 เดือน รวมเป็นร้อยละ 94 ของลูกหนี้การค้ารวม และมีอัตราส่วนของลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ ตั้งแต่ 6 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือน ประมาณร้อยละ 1 และอัตราส่วนลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ 12 เดือนขึ้นไป ประมาณร้อยละ 5 ของลูกหนี้การค้ารวม ตามลำดับ และได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นจำนวน 64 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 5 ของลูกหนี้การค้ารวม ทำให้คงเหลือลูกหนี้การค้า-สุทธิ ประมาณ 1,271 ล้านบาท

ณ วันที่31 ธันวาคม 2560 บริษัทมีอัตราส่วนลูกหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระและลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระไม่เกิน 6 เดือน รวมเป็นร้อยละ 92 ของลูกหนี้การค้ารวม และมีอัตราส่วนของลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระตั้งแต่ 6 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือนประมาณร้อยละ 2 และอัตราส่วนลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ 12 เดือนขึ้นไป ประมาณร้อยละ 6 ของลูกหนี้การค้ารวม ตามลำดับ และได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นจำนวน 61 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 5 ของลูกหนี้การค้ารวม ทำให้คงเหลือลูกหนี้การค้า-สุทธิ ประมาณ 1,220 ล้านบาท

ณ วันที่31 ธันวาคม 2561 บริษัทมีอัตราส่วนลูกหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระและลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระไม่เกิน 6 เดือน รวมเป็นร้อยละ 89 ของลูกหนี้การค้ารวม และมีอัตราส่วนของลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระตั้งแต่ 6 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือน ประมาณร้อยละ 4 และอัตราส่วนลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ 12 เดือนขึ้นไป ประมาณร้อยละ 7 ของลูกหนี้การค้ารวม ตามลำดับ และได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นจำนวน 66 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 5 ของลูกหนี้การค้ารวมทำให้คงเหลือลูกหนี้การค้า-สุทธิ ประมาณ 1,155 ล้านบาท

ทั้งนี้ ผู้บริหารของบริษัทมีความเห็นว่า นโยบายการตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และระบบการควบคุมและติดตามการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่กำหนดขึ้นมีความเหมาะสมและเพียงพอสำหรับธุรกิจของบริษัท อย่างไรก็ตาม บริษัทอาจพิจารณาปรับปรุงนโยบายทางด้านลูกหนี้ให้มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความเสี่ยงและประโยชน์ที่บริษัทจะได้รับ

ปี 2559–2561 บริษัทมีอัตราส่วนทางการเงินทางด้านระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ยสำหรับลูกหนี้การค้าของงานขายสินค้าประมาณ 102 วัน 117 วัน และ 96 วัน ตามลำดับ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ใกล้เคียงกับนโยบายการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้การค้าของบริษัท

- ลูกหนี้อื่น

ลูกหนี้อื่นประกอบด้วย รายได้ค้างรับงานติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟลามและอื่น ๆ มูลค่างานติดตั้งที่แล้วเสร็จแต่ยังไม่เรียกเก็บ ลูกหนี้อื่น รายได้ค้างรับอื่น ๆ ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า และเงินทดรองจ่าย ซึ่งมีจำนวนรวมประมาณ 598 ล้านบาท 618 ล้านบาท และ 465 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559– 2561 ตามลำดับ โดยมีมูลค่างานติดตั้งที่แล้วเสร็จแต่ยังไม่เรียกเก็บเป็นส่วนประกอบหลัก ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยประมาณร้อยละ 88 ร้อยละ 95 และร้อยละ 92 ของมูลค่าลูกหนี้อื่น

มูลค่างานติดตั้งที่แล้วเสร็จแต่ยังไม่เรียกเก็บ เป็นรายได้ค่าบริการติดตั้งโทรคมนาคมที่รับรู้เป็นรายได้แล้วตามขั้นความสำเร็จของงาน แต่ยังไม่ถึงกำหนดเรียกชำระตามสัญญา ซึ่งจะประกอบด้วยต้นทุนของค่าวัสดุและค่าแรงงาน ค่างานผู้รับเหมา ค่าบริการและค่าใช้จ่ายอื่น โดยมีจำนวน 522 ล้านบาท 586 ล้านบาท และ 428 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 - 2561 ตามลำดับ

ปี 2559 บริษัทมีมูลค่างานติดตั้งระบบโทรคมนาคมตามสัญญารวมเป็นจำนวน 5,994 ล้านบาท โดยได้ดำเนินการติดตั้งจนถึงวันสิ้นงวด คิดเป็นมูลค่ารวม 5,517 ล้านบาท แบ่งเป็นรายได้ที่รับรู้แล้วสะสมจนถึงวันที่ 1 มกราคม 2559 จำนวนรวม 4,467 ล้านบาท และรายได้ที่รับรู้ปี 2559 จำนวน 1,050 ล้านบาท ตามลำดับ โดยได้มีการเรียกเก็บเงินจากผู้ว่าจ้าง แล้วเป็นจำนวน 5,013 ล้านบาท คงเหลือมูลค่างานติดตั้งที่แล้วเสร็จแต่ยังไม่เรียกเก็บเป็นจำนวน 521 ล้านบาท

(หน่วย: ล้านบาท)

รูปแบบการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคม	มูลค่าโครงการรวม	รายได้ที่รับรู้ตามขั้นความสำเร็จของงานในแต่ละพื้นที่ติดตั้ง (≥ 95%)	รายได้ที่รับรู้สะสมจนถึงวันที่ 1 ม.ค. 59	รายได้ที่รับรู้ในปี 2559	จำนวนเงินที่เรียกเก็บจากผู้ว่าจ้าง	มูลค่างานติดตั้งที่แล้วเสร็จแต่ยังไม่เรียกเก็บ
New Site	4,384.67	4,037.67	3,345.79	691.88	3,670.63	370.14
Upgrade	1,086.30	1,028.26	752.86	275.40	936.10	105.89
IBC	296.91	228.04	187.88	40.17	197.75	31.25
อื่น ๆ	226.46	223.26	180.53	42.73	208.76	14.56
รวม	5,994.34	5,517.23	4,467.06	1,050.18	5,013.24	521.84

ปี 2560 บริษัทมีมูลค่างานติดตั้งระบบโทรคมนาคมตามสัญญารวมเป็นจำนวน 7,072 ล้านบาท โดยได้ดำเนินการติดตั้งจนถึงวันสิ้นงวด คิดเป็นมูลค่ารวม 6,626 ล้านบาท แบ่งเป็นรายได้ที่รับรู้แล้วสะสมจนถึงวันที่ 1 มกราคม 2560 จำนวนรวม 5,517 ล้านบาท และรายได้ที่รับรู้ปี 2560 จำนวน 1,109 ล้านบาท ตามลำดับ โดยได้มีการเรียกเก็บเงินจากผู้ว่าจ้างแล้วเป็นจำนวน 6,066 ล้านบาท คงเหลือมูลค่างานติดตั้งที่แล้วเสร็จแต่ยังไม่เรียกเก็บเป็นจำนวน 586 ล้านบาท

(หน่วย: ล้านบาท)

รูปแบบการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคม	มูลค่าโครงการรวม	รายได้ที่รับรู้ตามขั้นความสำเร็จของงานในแต่ละพื้นที่ติดตั้ง (≥ 95%)	รายได้ที่รับรู้สะสมจนถึงวันที่ 1 ม.ค. 60	รายได้ที่รับรู้ในปี 2560	จำนวนเงินที่เรียกเก็บจากผู้ว่าจ้าง	มูลค่างานติดตั้งที่แล้วเสร็จแต่ยังไม่เรียกเก็บ
New Site	5,238.57	4,909.65	4,037.67	871.98	4,413.07	504.45
Upgrade	1,215.40	1,171.45	1,028.26	143.19	1,150.99	36.36
IBC	296.09	252.43	228.04	24.39	233.37	21.29
อื่น ๆ	322.32	292.59	223.26	69.33	268.66	24.30
รวม	7,072.38	6,626.12	5,517.23	1,108.89	6,066.09	586.40

ปี 2561 บริษัทมีมูลค่างานติดตั้งระบบโทรคมนาคมตามสัญญารวมเป็นจำนวน 7,871 ล้านบาท โดยได้ดำเนินการติดตั้งจนถึงวันสิ้นงวด คิดเป็นมูลค่ารวม 7,613 ล้านบาท แบ่งเป็นรายได้ที่รับรู้แล้วสะสมจนถึงวันที่ 1 มกราคม 2561 จำนวนรวม 6,626 ล้านบาท และรายได้ที่รับรู้ปี 2561 จำนวน 987 ล้านบาท ตามลำดับ โดยได้มีการเรียกเก็บเงินจากผู้ว่าจ้างแล้วเป็นจำนวน 7,198 ล้านบาท คงเหลือมูลค่างานติดตั้งที่แล้วเสร็จแต่ยังไม่เรียกเก็บเป็นจำนวน 428 ล้านบาท

(หน่วย: ล้านบาท)

รูปแบบการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคม	มูลค่าโครงการรวม	รายได้ที่รับรู้ตามขั้นความสำเร็จของงานในแต่ละพื้นที่ติดตั้ง (≥ 95%)	รายได้ที่รับรู้สะสมจนถึงวันที่ 1 ม.ค. 61	รายได้ที่รับรู้ในปี 2561	จำนวนเงินที่เรียกเก็บจากผู้ว่าจ้าง	มูลค่างานติดตั้งที่แล้วเสร็จแต่ยังไม่เรียกเก็บ
New Site	5,813.32	5,650.56	4,909.65	740.91	5,304.29	349.05
Upgrade	1,270.39	1,256.69	1,171.45	85.24	1,244.72	20.68
IBC	309.72	269.98	252.43	17.55	255.99	15.65
อื่น ๆ	478.05	435.80	292.59	143.21	393.19	43.00
รวม	7,871.48	7,613.03	6,626.12	986.91	7,198.19	428.38

- **สินค้าคงเหลือ**

บริษัทมีนโยบายบันทึกมูลค่าสินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างติดตั้งด้วยราคาทุน (วิธีเข้าก่อน-ออกก่อน หรือ First in First out) หรือมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ แล้วแต่อย่างใดจะต่ำกว่า และบันทึกมูลค่าสินค้าสำเร็จรูปประเภทสายเคเบิ้ลด้วยราคาทุน (วิธีเฉพาะเจาะจง หรือ Specific) หรือมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ แล้วแต่อย่างใดจะต่ำกว่า

ทั้งนี้ บริษัทจะบันทึกขาดทุนจากการลดมูลค่าของสินค้าในงบกำไรขาดทุนในกรณีที่ราคาทุนของสินค้าคงเหลือในงวดบัญชีใด ๆ มีราคาสูงกว่ามูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานการณ์ที่ทำให้การปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือให้ต่ำกว่าราคาทุนหมดไปหรือยังคงมีอยู่แต่เป็นไปในทางที่ลดลง บริษัทจะบันทึกกลับรายการผลขาดทุนที่เคยรับรู้ในงวดบัญชีก่อนๆ ในงบกำไรขาดทุนของงวดบัญชีนั้น ๆ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559–2561 บริษัทมีสินค้าคงเหลือสุทธิประมาณ 649 ล้านบาท 662 ล้านบาท และ 582 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 17 ร้อยละ 18 และร้อยละ 17 เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวม ตามลำดับ ทั้งนี้ รายละเอียดของสินค้าคงเหลือของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559-2561 สามารถสรุปได้ดังนี้ :-

ตารางแสดงรายละเอียดของสินค้าคงเหลือ

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561	
	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน
สินค้าสำเร็จรูป	480.00	73.96%	461.00	69.64%	459	78.78%
หัก รายการปรับลดราคาทุนให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ	(29.00)	(4.47%)	(31.00)	(4.68%)	(28)	(4.81%)
สินค้าสำเร็จรูป – สุทธิ	451.00	69.50%	430.00	64.96%	431	74.06%
งานระหว่างติดตั้ง – งานโทรคมนาคม	131.00	20.18%	92.00	13.90%	49	8.42%
งานระหว่างติดตั้ง – อุปกรณ์ป้องกันไฟลามและอื่น ๆ	67.00	10.32%	140.00	21.14%	102	17.52%
สินค้าคงเหลือ – สุทธิ	649.00	100.00%	662.00	100.00%	582.00	100%

สินค้าคงเหลือของบริษัทส่วนใหญ่อยู่ในรูปของสินค้าสำเร็จรูป โดยสินค้าสำเร็จรูป-สุทธิมีสัดส่วนอยู่ร้อยละ 74 ร้อยละ 70 และร้อยละ 79 ในปี 2559-2561 ของมูลค่าสินค้าคงเหลือทั้งหมด และส่วนที่เหลือเป็นงานระหว่างติดตั้ง –งานโทรคมนาคม และงานระหว่างติดตั้ง – อุปกรณ์ป้องกันไฟลามและงานติดตั้งอื่น ๆ บริษัทได้มีการรับรู้รายได้จากการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมในระยะแรกที่ 95% ของมูลค่างาน เมื่องานที่บริษัทได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อย พร้อมติดตั้ง ด้วยเหตุนี้ บริษัทจึงได้บันทึกมูลค่างานที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จเป็นงานระหว่างติดตั้งอยู่ในบัญชีสินค้าคงเหลือ ซึ่งมีจำนวน 131 ล้านบาท 92 ล้านบาท และ 49 ล้านบาท ในปี 2559 – ปี 2561 ตามลำดับ และคิดเป็นสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 20 ร้อยละ 14 และร้อยละ 8 ของมูลค่าสินค้าคงเหลือ-สุทธิ สำหรับช่วงระยะเวลาเดียวกัน ตามลำดับ

ในช่วงปี 2559 - 2561 บริษัทมีระยะเวลาการขายสินค้าโดยเฉลี่ยประมาณ 49 วัน 58 วัน และ 28 วัน ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน บริษัทมีนโยบายในการจัดเก็บสินค้าสำเร็จรูปประมาณ 30-60 วันของประมาณการยอดขาย เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับระยะเวลาขายสินค้าของบริษัทในปัจจุบัน

อนึ่ง บริษัทมีนโยบายตั้งสำรองค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าสำเร็จรูป โดยจะตั้งสำรองในอัตราร้อยละ 25 สำหรับสายไฟฟ้าที่จัดเก็บนานเกินกว่า 2 ปี และตั้งสำรองในอัตราร้อยละ 25–100 เพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่จัดเก็บ สำหรับสินค้าประเภทอื่นที่จัดเก็บนานเกินกว่าตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป และสินค้าที่เสียหาย (Bad) ร้อยละ 100 ทั้งนี้ เนื่องจากสินค้าสำเร็จรูปของบริษัทส่วนใหญ่เป็นประเภทสายไฟฟ้า จึงไม่มีปัญหาเรื่องความล้าสมัยและเสื่อมสภาพ ณ.สิ้นปี 2560 และปี 2561 บริษัทมีสำรองค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าสำเร็จรูปจำนวน 31 ล้านบาทและ 28 ล้านบาท ในระหว่างปี 2561 บริษัทตั้งสำรองค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าสำเร็จรูปคงเหลือลดลง 3 ล้านบาททำให้ ณ สิ้นปี 2561 มีสำรองค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าสำเร็จรูปเป็นจำนวน 28 ล้านบาท

- **ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์**

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559-2561 บริษัทมีที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สุทธิประมาณ 440 ล้านบาท 410 ล้านบาท และ 387 ล้านบาท ตามลำดับ โดยสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ประเภท ที่ดิน อาคาร ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 83 ร้อยละ 86 และร้อยละ 89 ของสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สุทธิทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับสินทรัพย์อื่นที่มีสัดส่วนรองลงมา ได้แก่ ยานพาหนะ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 6 ร้อยละ 5 และร้อยละ 5 ของสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ

ปี 2559 บริษัทมีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ ประมาณ 440 ล้านบาท ลดลงประมาณ 34 ล้านบาท มาจากค่าเสื่อมราคาประจำปี

ปี 2560 บริษัทมีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ ประมาณ 409 ล้านบาท ลดลงประมาณ 30 ล้านบาท มาจากค่าเสื่อมราคาประจำปี และมีการขายทาวเฮาส์ 3 ชั้นพร้อมที่ดิน จำนวน 1 หลัง

ปี 2561 บริษัทมีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ ประมาณ 387 ล้านบาท ลดลงประมาณ 23 ล้านบาท มาจากค่าเสื่อมราคาประจำปี

- **สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี**

ปี 2556 บริษัทได้มีการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติ ซึ่งกำหนดให้บริษัทระบุผลแตกต่างชั่วคราวที่เกิดจากความแตกต่างของมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินระหว่างเกณฑ์ทางบัญชีและภาษีอากร เพื่อรับรู้ผลกระทบทางภาษีเป็นสินทรัพย์หรือหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยจากการนำมาตรฐานการบัญชีดังกล่าวมาถือปฏิบัติมีผลทำให้บริษัทมีสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 เป็นจำนวนประมาณ 22 ล้านบาท 21 ล้านบาท และ 24 ล้านบาท ตามลำดับ

- **อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน**

	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร*	47%	56%	43%
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	5%	5%	5%
อัตราการหมุนของสินทรัพย์ (เท่า)	1.29	1.20	1.30

หมายเหตุ : * คำนวณจากที่ดิน อาคารและอุปกรณ์-สุทธิ

ปี 2559-2561 บริษัทสามารถดำเนินธุรกิจและสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์ได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวรประมาณ ร้อยละ 47 ร้อยละ 56 และร้อยละ 43 ตามลำดับ มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ประมาณร้อยละ 5 และมีอัตราการหมุนของสินทรัพย์ 1.29 เท่า 1.20 เท่า และ 1.30 เท่า ตามลำดับ

<u>สภาพคล่อง</u>

(หน่วย : ล้านบาท)

	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561
กระแสเงินสดจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมดำเนินงาน	(80.94)	(111.39)	462.51
กระแสเงินสดจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมลงทุน	(12.85)	(27.60)	(244.93)
กระแสเงินสดจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมจัดหาเงิน	(160.14)	(56.40)	(274.26)
กระแสเงินสดสุทธิเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(253.94)	(195.39)	(56.68)

จากนโยบายการประกอบธุรกิจของบริษัทที่ต้องการเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายสินค้า และการให้บริการติดตั้ง รวมทั้งจ่ายผลตอบแทนคืนให้กับผู้ถือหุ้นทุกปี ดังนั้น กระแสเงินสดส่วนใหญ่จึงถูกใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ในรูปแบบของสินค้าคงเหลือและลูกหนี้การค้า ซึ่งมีผลทำให้ในแต่ละปี บริษัทมีการใช้กระแสเงินสดไปในกิจกรรมดำเนินงานและกิจกรรมลงทุนเป็นหลัก

ปี 2559 บริษัทมีกระแสเงินสดใช้ไปในกิจกรรมดำเนินงานประมาณ 81 ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่มาจากลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นเพิ่มขึ้น 542 ล้านบาท และมีกำไรก่อนภาษี 210 ล้านบาท ในขณะที่มีเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นเพิ่มขึ้น397 ล้านบาท สินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น 148 ล้านบาท และบริษัทได้ใช้กระแสเงินสดไปในกิจกรรมลงทุนประมาณ 13 ล้านบาท โดยใช้ไปในการซื้ออุปกรณ์สำนักงานประมาณ 7 ล้านบาท จ่ายชำระเจ้าหนี้ค่าหุ้น 16.8 ล้านบาท ทั้งนี้บริษัทได้ใช้กระแสจากกิจกรรมจัดหาเงินเป็นจำนวน 160 ล้านบาท มีเงินกู้ยืมระยะสั้นเพิ่มขึ้นจำนวน 3 ล้านบาท ชำระเงินกู้ยืมระยะยาวจำนวน 28 ล้านบาท และการจ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาเช่าทางการเงินประมาณ 9 ล้านบาท และมีเงินสดรับจากการใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ 83 ล้านบาท อย่างไรก็ตามในปี 2559 บริษัทได้มีการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน 188 ล้านบาท และจ่ายปันผลแก่ผู้มีส่วนได้เสียแต่ไม่มีอำนาจควบคุม 21.6 ล้านบาท ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้บริษัทมีกระแสเงินสดสุทธิในปี 2559 ลดลงประมาณ 254 ล้านบาท และมีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ สิ้นปี 2559 ประมาณ 458 ล้านบาท

ปี 2560 บริษัทมีกระแสเงินสดใช้ไปในกิจกรรมดำเนินงานประมาณ 111 ล้านบาท และมีกำไรก่อนภาษี 250 ล้านบาท มีเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นลดลง 440 ล้านบาท สินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น 13 ล้านบาท และบริษัทได้ใช้กระแสเงินสดไปในกิจกรรมลงทุนประมาณ 28 ล้านบาท โดยใช้ไปในการซื้ออุปกรณ์สำนักงานประมาณ 11 ล้านบาท จ่ายเงินลงทุนในบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด 28 ล้านบาท ทั้งนี้บริษัทได้ใช้กระแสจากกิจกรรมจัดหาเงินเป็นจำนวน 56 ล้านบาท มีเงินกู้ยืมระยะสั้นเพิ่มขึ้นจำนวน 194 ล้านบาท ชำระเงินกู้ยืมระยะยาวจำนวน 28 ล้านบาท และการจ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาเช่าทางการเงินประมาณ 11 ล้านบาท อย่างไรก็ตามในปี 2560 บริษัทได้มีการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน 212 ล้านบาท ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้บริษัทมีกระแสเงินสดสุทธิในปี 2560 ลดลงประมาณ 195 ล้านบาท และมีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ สิ้นปี 2560 ประมาณ 263 ล้านบาท

ปี 2561 บริษัทมีกระแสเงินสดใช้ไปในกิจกรรมดำเนินงานประมาณ 463 ล้านบาท และมีกำไรก่อนภาษี 213ล้านบาท มีลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น ๆ ลดลง 213 ล้านบาท สินค้าคงเหลือ ลดลง 83 ล้านบาท ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระเพิ่มขึ้น 56 ล้านบาท เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น ๆ เพิ่มขึ้น 10 ล้านบาท และบริษัทได้ใช้กระแสเงินสดไปในกิจกรรมลงทุนประมาณ 245 ล้านบาท โดยใช้ไปในการซื้ออุปกรณ์สำนักงานประมาณ 5 ล้านบาท ให้บริษัทร่วมทุนกู้ยืม จำนวน 80 ล้านบาท จ่ายเงินลงทุนในบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด 29 ล้านบาทและจ่ายเงินลุนทุนใน Phu Khanh Solar Power จำนวน 176 ล้านบาท ทั้งนี้บริษัทได้ใช้กระแสจากกิจกรรมจัดหาเงินเป็นจำนวน 274 ล้านบาท มีเงินกู้ยืมระยะสั้นลดลง จำนวน 48 ล้านบาท ชำระเงินกู้ยืมระยะยาว จำนวน 85 ล้านบาท และการจ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาเช่าทางการเงินประมาณ 10 ล้านบาท อย่างไรก็ตามในปี 2561 บริษัทได้มีการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน 188 ล้านบาท ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้บริษัทมีกระแสเงินสดสุทธิในปี 2561 ลดลงประมาณ 57 ล้านบาท และมีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ สิ้นปี 2561 ประมาณ 206 ล้านบาท

ทั้งนี้ บริษัทมีอัตราส่วนสภาพคล่องในปี 2559–2561 คิดเป็น 1.51 เท่า 1.56 เท่า และ 1.45 เท่า ตามลำดับ และอัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว คิดเป็น 1.18 เท่า 1.18 เท่า และ 1.09 เท่า ตามลำดับ ซึ่งอัตราส่วนดังกล่าวอยู่ในระดับไม่สูงมากนัก เนื่องจากธุรกิจของบริษัทจำเป็นต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนในการประกอบธุรกิจ โดยที่ผ่านมา บริษัทใช้แหล่งเงินทุนจากเงินกู้ยืมระยะสั้นเป็นหลักเพื่อใช้ในการซื้อ และใช้จ่ายในการติดตั้งงานโทรคมนาคม และงานติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟลามและอื่น ๆ

<u>แหล่งที่มาของเงินทุน</u>

- **โครงสร้างเงินทุน**

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559-2561 อยู่ในระดับ 1.22 เท่า 1.10 เท่าและ 1.03 เท่า ซึ่งอัตราส่วนหนี้สินต่อผู้ถือหุ้นอยู่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

หนี้สิน

หนี้สินรวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559– 2561 มีจำนวนประมาณ 2,114 ล้านบาท 1,890 ล้านบาท และ 1,745 ล้านบาท ตามลำดับ โดยหนี้สินส่วนใหญ่เป็นเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น และเงินกู้ยืมระยะสั้น ซึ่งคิดรวมเป็นประมาณร้อยละ 84 ของหนี้สินทั้งหมดในปี 2561

หนี้สินรวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 มีจำนวนประมาณ 2,114 ล้านบาท ประกอบด้วยหนี้สินหมุนเวียนประมาณ 1,978 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินหมุนเวียนที่สำคัญ คือ เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นจำนวนประมาณ 1,615 ล้านบาท ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระจำนวนประมาณ 152 ล้านบาท และส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 28 ล้านบาท และบริษัทมีหนี้สินไม่หมุนเวียนประมาณ 136 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินไม่หมุนเวียนที่สำคัญ คือ เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 73 ล้านบาท สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน จำนวนประมาณ 35 ล้านบาท หนี้สินตามสัญญาเช่าซื้อ-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 12 ล้านบาท

หนี้สินรวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 มีจำนวนประมาณ 1,890 ล้านบาท ประกอบด้วยหนี้สินหมุนเวียนประมาณ 1,786 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินหมุนเวียนที่สำคัญ คือ เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นจำนวนประมาณ 1,175 ล้านบาท ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระจำนวนประมาณ 197 ล้านบาท และส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 28 ล้านบาท และบริษัทมีหนี้สินไม่หมุนเวียนประมาณ 105 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินไม่หมุนเวียนที่สำคัญ คือ เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 45 ล้านบาท สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน จำนวนประมาณ 40 ล้านบาท หนี้สินตามสัญญาเช่าซื้อ-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 13 ล้านบาท

หนี้สินรวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 มีจำนวนประมาณ 1,745 ล้านบาท ประกอบด้วยหนี้สินหมุนเวียนประมาณ 1,671 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินหมุนเวียนที่สำคัญ คือ เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นจำนวนประมาณ 1,165 ล้านบาท ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระจำนวนประมาณ 142 ล้านบาท และส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 28 ล้านบาท และบริษัทมีหนี้สินไม่หมุนเวียนประมาณ 74 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินไม่หมุนเวียนที่สำคัญ คือ เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 17 ล้านบาท สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน จำนวนประมาณ 44 ล้านบาท หนี้สินตามสัญญาเช่าซื้อ-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 13 ล้านบาท

- **เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน**

บริษัทและบริษัทย่อย มีการใช้แหล่งทุนจากเงินกู้ยืมระยะสั้นเป็นหลัก ซึ่งอาจทำให้บริษัทประสบกับความเสี่ยงทางด้านสภาพคล่องทางการเงินได้ อย่างไรก็ตาม วงเงินสินเชื่อหลักที่บริษัทได้รับเป็นเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร และเงินกู้ยืมระยะสั้นประเภทตั๋วสัญญาใช้เงิน ซึ่งสถาบันการเงินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริษัทใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการดำเนินธุรกิจ โดยบริษัทมีความมั่นใจว่าบริษัทจะสามารถจ่ายคืนเงินกู้ยืมดังกล่าวแก่สถาบันการเงินได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

หนี้สินในส่วนของเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 มีรายละเอียดดังนี้ :-

- **เงินกู้ยืมระยะสั้น วงเงินรวม 2,536 ล้านบาท แบ่งเป็น**
  - เงินเบิกเกินบัญชี วงเงิน 93 ล้านบาท
  - เงินกู้ยืมระยะสั้นประเภทตั๋วสัญญาใช้เงิน และวงเงิน Trade on Demand เป็นวงเงินคล้ายตั๋วสัญญาใช้เงิน แต่สามารถเบิกเงินจากสถาบันการเงินตามยอดลูกหนี้และ/หรือเจ้าหนี้ที่ใช้อ้างอิง วงเงินรวม 2,443 ล้านบาท ณ.วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทย่อยมีเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงินเป็นจำนวน 52 ล้านบาท
- **เงินกู้ยืมระยะยาว วงเงินรวม 198.10 ล้านบาท แบ่งเป็น**
  - เงินกู้ยืมระยะยาวสำหรับซื้อที่ดิน และก่อสร้างสำนักงานและคลังสินค้าแห่งใหม่ที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี วงเงินรวม 180 ล้านบาท แบ่งเป็นวงเงินสำหรับซื้อที่ดิน จำนวน 120 ล้านบาท และวงเงินสำหรับก่อสร้างสำนักงานและคลังสินค้าแห่งใหม่ จำนวน 60 ล้านบาท โดยบริษัทได้เบิกใช้วงเงินกู้ยืมระยะยาวสำหรับซื้อที่ดินแล้ว จำนวน 118.40 ล้านบาท กำหนดชำระคืนเงินกู้ยืมสำหรับซื้อที่ดินเป็นรายเดือนรวมทั้งหมด 78 งวดๆ ละประมาณ 0.83 ล้านบาท โดยชำระคืนงวดแรกเดือน กรกฎาคม 2558 และ ณ.วันที่ 31 ธันวาคม 2560 มียอดคงค้างประมาณ 73 ล้านบาท ปัจจุบันได้ปิดสัญญาก่อนกำหนด ณ 31/8/61
  - เงินกูยืมระยะยาวสำหรับใช้ในการดำเนินงาน โดยเงินกู้ยืมดังกล่าวค้ำประกัน โดยการจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างบริษัทฯ จำนวน 56 ล้านบาท โดยกำหนดชำระคืนเงินกู้ยืม ทุกสิ้นเดือน จำนวน 38 งวด โดยงวดที่1-20 งวดละ 2.4 ล้านบาท และ งวดที่ 21-38 งวดละ 0.83 ล้านบาท เริ่มตั้งแต่เดือน สิงหาคม 2561 ณ.วันที่ 31 ธันวาคม 2561 มียอดค้างประมาณ 45 ล้านบาท

- **หนี้สินภายใต้สัญญาเช่าทางการเงิน**

บริษัทได้ทำสัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าซื้อกับบริษัทลีสซิ่ง เพื่อเช่า และเช่าซื้อยานพาหนะ สำหรับใช้ในการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งอายุของสัญญามีระยะเวลาโดยเฉลี่ยประมาณ 2 ถึง 5 ปี โดยมีกำหนดการชำระค่าเช่าเป็นรายเดือน และคิดดอกเบี้ยในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 2.35–10.64 ต่อปี ในระหว่างปี 2559-2561

ทั้งนี้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559– 2561 บริษัทมีภาระผูกพันที่จะต้องจ่ายค่าเช่าขั้นต่ำตามสัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าซื้อ เป็นจำนวน 24 ล้านบาท 22 ล้านบาท และ 21 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดแบ่งตามระยะเวลาชำระเงินดังนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

	ณ 31/12/59			ณ 31/12/60			ณ 31/12/61		
	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม
ผลรวมของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่า	9.95	13.72	23.67	7.47	14.06	21.53	7.44	13.64	21.08
ดอกเบี้ยรอการตัดบัญชี	(1.09)	(1.37)	(2.47)	(1.01)	(1.25)	(2.26)	(1.05)	(1.01)	(2.06)
มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่า	8.86	12.34	21.20	6.46	12.81	19.27	6.39	12.63	19.02

- **ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระ**

ปี 2559 บริษัทมีต้นทุนงานติดตั้ง 798 ล้านบาท เป็นของงานโทรคมนาคม จำนวน 727 ล้านบาท เป็นงานติดตั้งอื่น 71 ล้านบาท ปี 2560 บริษัทมีต้นทุนงานติดตั้ง 853 ล้านบาท เกิดจากงานโทรคมนาคมจำนวน 805 ล้านบาทเป็นงานติดตั้งอื่น จำนวน 48 ล้านบาท และปี 2561 บริษัทมีต้นทุนงานติดตั้ง 958 ล้านบาท เกิดจากงานโทรคมนาคมจำนวน 674 ล้านบาทเป็นงานติดตั้งอื่น จำนวน 284 ล้านบาท และต้นทุนบริการที่เกิดขึ้นจริงโดยบริษัทได้รับใบแจ้งหนี้สำหรับต้นทุนบริการในปี 2559 มีใบแจ้งหนี้สำหรับต้นทุนบริการ เป็นจำนวน 843 ล้านบาท ประกอบด้วยงานโทรคมนาคม จำนวน 726 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 117 ล้านบาท ปี 2560 มีใบแจ้งหนี้สำหรับต้นทุนบริการ เป็นจำนวน 887 ล้านบาท ประกอบด้วยงานโทรคมนาคมจำนวน

720 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 167 ล้านบาท ปี 2561 มีใบแจ้งหนี้สำหรับต้นทุนบริการ เป็นจำนวน 750 ล้านบาท ประกอบด้วยงานโทรคมนาคม จำนวน 688 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 62 ล้านบาท และปี 2559 งานระหว่างทำ 197 ล้านบาท ประกอบด้วยงานโทรคมนาคม 131 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 66 ล้านบาท ปี 2560 มีงานระหว่างทำ 232 ล้านบาทประกอบด้วยงานโทรคมนาคม จำนวน 92 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 140 ล้านบาท ปี 2561 มีงานระหว่างทำ 151 ล้านบาทประกอบด้วยงานโทรคมนาคม จำนวน 49 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 102 ล้านบาท ซึ่งเกิดขึ้นจากบริษัทได้มีการรับรู้รายได้จากการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมในระยะแรกที่ 95% ของมูลค่างาน เมื่องานที่บริษัทได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อยพร้อมติดตั้ง ดังนั้น งานโทรคมนาคมที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามขั้นความสำเร็จดังกล่าว จะถูกบันทึกเป็นงานระหว่างทำในบัญชีสินค้าคงเหลือแทน ด้วยเหตุนี้ งานระหว่างทำคงเหลือ เป็นต้นทุนที่ยังไม่ถูกเรียกชำระในปี 2559 จำนวน 152 ล้านบาท ในปี 2560 จำนวน 197 ล้านบาท และในปี 2561 จำนวน 142 ล้านบาท ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้ :-

หน่วย: ล้านบาท	ณ 31/12/59	ณ 31/12/60	ณ 31/12/61
ต้นทุนบริการที่รับรู้ในระหว่างงวด	797.58	852.66	958.40
ต้นทุนบริการที่เกิดขึ้นจริง	(843.14)	(886.84)	(967.93)
บวก งานระหว่างทำ – งานโทรคมนาคม	130.99	91.94	49.05
บวก งานระหว่างทำ	66.49	139.73	102.24
ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระ	151.92	197.49	141.76

- **ส่วนของผู้ถือหุ้น**

ส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559–2561 มีจำนวนประมาณ 1,729 ล้านบาท 1,717 ล้านบาท และ 1,697 ล้านบาท ตามลำดับ โดยมีจำนวนเพิ่มขึ้นตามผลประกอบการที่มีกำไรสุทธิ 173 ล้านบาท 200 ล้านบาท และ 169 ล้านบาท ตามลำดับ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 บริษัทมีส่วนของผู้ถือหุ้นรวม 1,729 ล้านบาท ประกอบด้วย ส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท 1,662 ล้านบาท และส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย จำนวน 67 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนประมาณ 40 ล้านบาท เนื่องจากการแปลงใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ ทำให้บริษัทมีเงินลงทุนเพิ่มจำนวน 55 ล้านบาท โดยเงินดังกล่าวบริษัทรับมาเป็นเงินรับล่วงหน้าค่าหุ้นจากการใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญจำนวน 54 ล้านบาท ส่วนเกินมูลค่าหุ้นเพิ่มขึ้น จำนวน 82 ล้านบาท บริษัทดำเนินงานมีผลกำไรสุทธิประจำปี 173 ล้านบาท และจ่ายปันผลให้กับผู้ถือหุ้น 188 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทมีส่วนของผู้ถือหุ้นจำนวน 1,717 ล้านบาท ประกอบด้วย ส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท 1,654 ล้านบาท และส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อยจำนวน 63 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนประมาณ 12 ล้านบาท บริษัทดำเนินงานมีผลกำไรสุทธิประจำปี 200 ล้านบาท และจ่ายปันผลให้กับผู้ถือหุ้น 212 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทมีส่วนของผู้ถือหุ้นจำนวน 1,697 ล้านบาท ประกอบด้วย ส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท 1,635 ล้านบาท และส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย จำนวน 62 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนประมาณ 20 ล้านบาท บริษัทดำเนินงานมีผลกำไรสุทธิประจำปี 169 ล้านบาท และจ่ายปันผลให้กับผู้ถือหุ้น 141 ล้านบาท

ค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชี

ค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee) มีรายละเอียดดังนี้ :-

- ปี 2559 บริษัทจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้สอบบัญชีของบริษัท เป็นค่าสอบบัญชีของบริษัทจำนวน 1.47 ล้านบาท และค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อยจำนวน 0.86 ล้านบาท โดยบริษัทและบริษัทย่อยไม่มีการใช้บริการอื่นจากผู้สอบบัญชี
- ปี 2560 บริษัทจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้สอบบัญชีของบริษัท เป็นค่าสอบบัญชีของบริษัทจำนวน 1.77 ล้านบาท และค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อยจำนวน 0.96 ล้านบาท โดยบริษัทและบริษัทย่อยไม่มีการใช้บริการอื่นจากผู้สอบบัญชี
- ปี 2561 บริษัทจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้สอบบัญชีของบริษัท เป็นค่าสอบบัญชีของบริษัทจำนวน 1.85 ล้านบาท และค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อยจำนวน 0.96 ล้านบาท โดยบริษัทและบริษัทย่อยไม่มีการใช้บริการอื่นจากผู้สอบบัญชี

ปัจจัยและอิทธิพลหลักที่อาจมีผลกระทบต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอนาคต

ปัจจัยและอิทธิพลหลักที่อาจมีผลกระทบต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอนาคต ได้แก่

- **ความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาทองแดง ซึ่งมีผลกระทบต่อรายได้และต้นทุนของสินค้าประเภทสายไฟฟ้า**

สายไฟฟ้าจะมีต้นทุนหลักเป็นทองแดง ซึ่งราคาทองแดงจะมีการเปลี่ยนแปลงตามอุปสงค์และอุปทานในตลาดโลก โดยการเปลี่ยนแปลงราคาทองแดงจะส่งผลกระทบต่อราคาซื้อหรือต้นทุนของสายไฟฟ้า รวมทั้งราคาจำหน่ายหรือรายได้ และอัตรากำไรขั้นต้นของบริษัท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงที่ราคาทองแดงปรับลดลง หากบริษัทไม่สามารถปรับราคาขายสินค้าให้สอดคล้องตามราคาต้นทุนสินค้าที่มีการเปลี่ยนแปลง อาจจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนขายและมูลค่าสินค้าคงเหลือของบริษัท ด้วยเหตุนี้ บริษัทจึงได้ให้ความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงดังกล่าว โดยมีการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาทองแดงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อคาดการณ์ทิศทางและแนวโน้มของราคาทองแดงและนำไปใช้ในการบริหารปริมาณสินค้าคงคลังของสายไฟฟ้าให้เป็นไปตามความเหมาะสม เนื่องจากโดยทั่วไป เมื่อราคาทองแดงมีความผันผวน จะใช้ระยะเวลาหนึ่งประมาณ 6 - 7 เดือน (Lapse Time) ก่อนที่จะส่งผลกระทบต่อราคาจำหน่ายและต้นทุนของสายไฟฟ้า ด้วยวิธีการดังกล่าวจะช่วยบริษัทในการลดผลกระทบจากการผันผวนของราคาทองแดงได้ระดับหนึ่ง

- **ความเสี่ยงจากความไม่สม่ำเสมอของด้านรายได้จากการให้บริการงานในลักษณะโครงการ**

การให้บริการออกแบบ และติดตั้งระบบงานโทรคมนาคมของบริษัท เป็นการให้บริการซึ่งมีลักษณะเป็นรายโครงการที่มีกำหนดเวลาแล้วเสร็จไม่ใช่เป็นสัญญาว่าจ้างทำงานระยะยาว ดังนั้น ความต่อเนื่องในรายได้ของบริษัทจึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการได้รับเลือกเข้าทำงานในแต่ละโครงการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสม่ำเสมอของรายได้การให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมของบริษัท อย่างไรก็ตาม จากการที่บริษัทมีประวัติการทำงานที่ดี สามารถส่งมอบงานให้แก่ลูกค้าได้ภายในระยะเวลากำหนดทุกโครงการ กอปรกับ ณ ปัจจุบัน ภาวะอุตสาหกรรมของธุรกิจโทรคมนาคมมีแนวโน้มเติบโตจากการเปิดประมูลใบอนุญาตโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 4G รวมทั้งมีการปรับปรุงระบบส่งสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารของบริษัทจึงเชื่อว่าจะได้รับผลกระทบจากความเสี่ยงนี้ไม่มากนัก

- **ความเสี่ยงด้านเงินทุนหมุนเวียน**

ในการดำเนินธุรกิจจำหน่ายสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทอื่น ๆ และการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคม บริษัทมีความจำเป็นต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนสูง สำหรับการสั่งซื้อสินค้าและจัดเก็บสินค้าเพื่อขาย ซึ่งจะต้องมีความหลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า รวมทั้งใช้ในขั้นตอนการเตรียมงานโครงการ และการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการดำเนินงานในโครงการติดตั้งระบบโทรคมนาคม ซึ่งเป็นขั้นตอนก่อนที่จะได้รับชำระเงินจากผู้ว่าจ้างตามสัญญา ทั้งนี้ ที่ผ่านมา บริษัทใช้แหล่งเงินกู้ระยะสั้นจากสถาบันการเงินเป็นเงินทุนหมุนเวียนหลัก เพื่อดำเนินธุรกิจดังกล่าว ส่งผลให้มีอัตราส่วนสภาพคล่องและอัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็วในปี 2559-2561 ดังนี้ ปี 2559 ประมาณ 1.51 เท่า และ 1.18 เท่า ปี 2560 ประมาณ 1.56 เท่า และ 1.18 เท่า และปี 2561 ประมาณ 1.45 เท่า และ 1.09 เท่า ตามลำดับ